

Rozhodování a kulturní vlivy

30. 4. 2020

Kulturně podmíněné chování?

- Je chování, které lze pozorovat v BGT dáno prostředím?
- Existují společné vzorce na úrovni skupin?
- GT: izolování hráči bez kontextu
- Hodnoty, cíle, postoje, politická participace, instituce atd..

Kulturně podmíněné chování

- Identifikovatelné behaviorální rysy u každého jednotlivce
- Jedinci vykazují podobné chování jako ostatní lidé ve skupině
- Chování lidí v jedné skupině se liší od chování lidí v jiné skupině

Kulturně podmíněné chování

- 1) Individuální konzistentnost
- 2) Skupinová konzistentnost
- 3) Kontextuální efekty
- 4) Behaviorální stabilita
- 5) Suboptimální chování

Má kultura v dnešní době význam?

- Existují vůbec dostatečné kulturní rozdíly?
- Teorie modernizace předpokládá konvergenci:
  - S modernizací mají “nezápadní” společnosti přijmout západní „moderní“ hodnoty
- Základní teze i dnes: industrializace vede ke kulturním a sociálním změnám
- Ale vede modernizace ke kulturní konvergenci nebo jsou hodnoty persistentní?
- Je modernizace otázkou vnitřního nastavení? Nebo externí faktory?

Vývoj k postmoderní společnosti

- Industrializace: materiální hodnoty
- Postindustriální společnost: kvalita života, ochrana životního prostředí, sebevyjádření
- Odklon od produkce za každou cenu
- Více důraz na komunikaci a informace, rozhodování
- Kulturní změna není lineární, různé země - různý vývoj
- Weber (1904) role náboženství je trvalá
- Kulturní rozdíly zachovány (směřujeme k McWorldu Watson 1998)
- Huntington: 8 civilizačních zón, navzdory modernizaci
  - Západní křesťanství, Ortodoxní zóna, Islámská zóna, Konfuciánská zóna, Japonsko, Hinduistická zóna, Africká zóna, Latinsko-americká

Inglehart a Baker 2000

- World value Survey v 1990s
- Dvě dimenze:
  - Tradiční vs. Sekulárně-racionální orientace
  - Přežití vs. Sebevyjádření

Table 1. Items Characterizing Two Dimensions of Cross-Cultural Variation: Nation-Level Analysis

Dimension and Item	Factor Loadings			
	Nation Level		Individual Level	
<i>Traditional vs. Secular-Rational Values^a</i>				
TRADITIONAL VALUES EMPHASIZE THE FOLLOWING:				
God is very important in respondent's life.	.91	—	.70	—
It is more important for a child to learn obedience and religious faith than independence and determination. ^b	.89	—	.61	—
Abortion is never justifiable.	.82	—	.61	—
Respondent has strong sense of national pride.	.82	—	.60	—
Respondent favors more respect for authority.	.72	—	.51	—
(SECULAR-RATIONAL VALUES EMPHASIZE THE OPPOSITE)				
<i>Survival vs. Self-Expression Values^c</i>				
SURVIVAL VALUES EMPHASIZE THE FOLLOWING:				
Respondent gives priority to economic and physical security over self-expression and quality-of-life. ^d	—	.86	—	.59
Respondent describes self as not very happy.	—	.81	—	.58
Respondent has not signed and would not sign a petition.	—	.80	—	.59
Homosexuality is never justifiable.	—	.78	—	.54
You have to be very careful about trusting people.	—	.56	—	.44
(SELF-EXPRESSION VALUES EMPHASIZE THE OPPOSITE)				

Source: Nation-level and individual-level data from 65 societies surveyed in the 1990–1991 and 1995–1998 World Values Surveys.

Note: The original polarities vary. The above statements show how each item relates to the given dimension, based on a factor analysis with varimax rotation. Number of cases for nation-level analysis is 65; total N for individual-level is 165,594 (smallest N for any of the above items is 146,789).

^a Explains 44 percent of cross-national variation, and 26 percent of individual-level variation.

^b Autonomy index.

^c Explains 26 percent of the cross-national variation, and 13 percent of the individual-level variation.

^d Measured by the four-item materialist/postmaterialist values index.

Hodnotová mapa

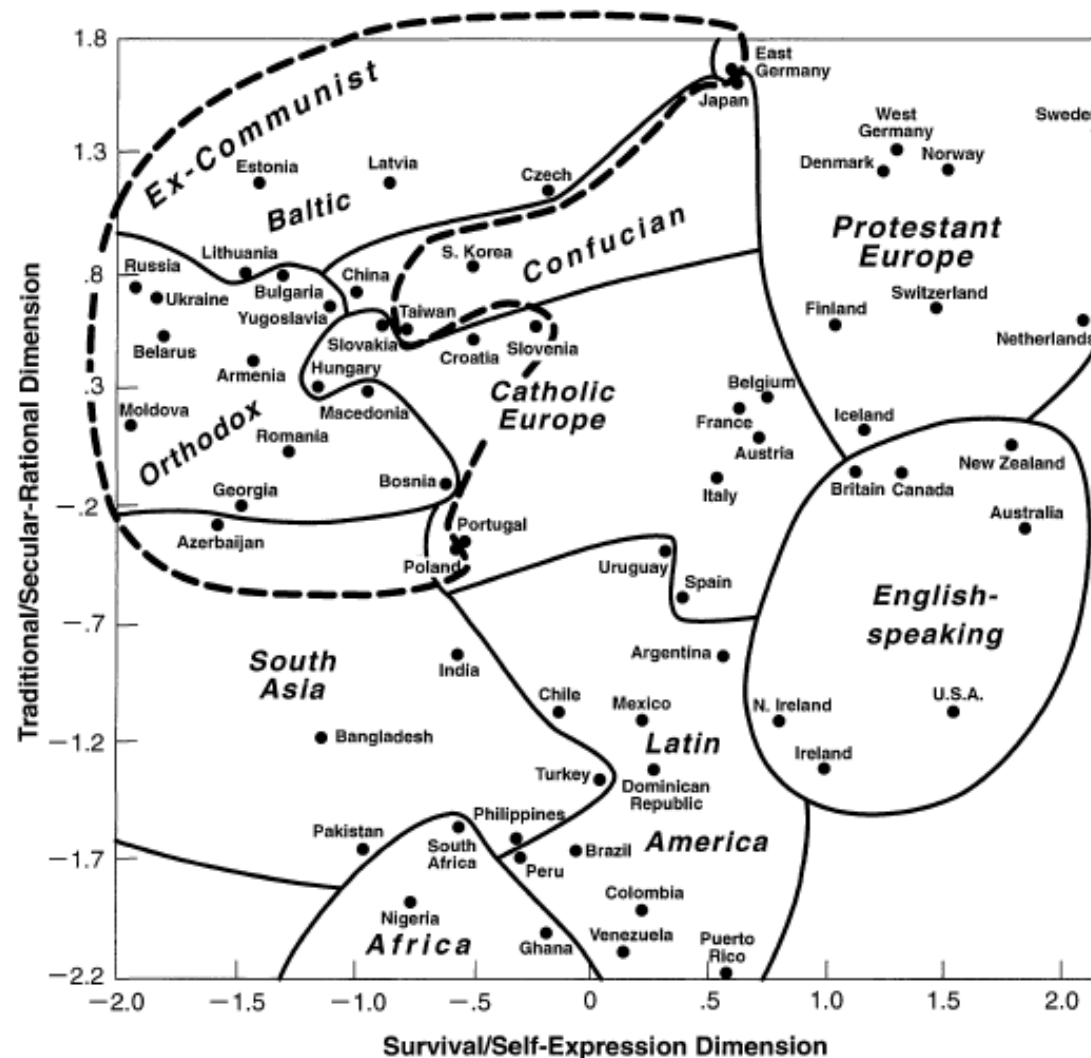
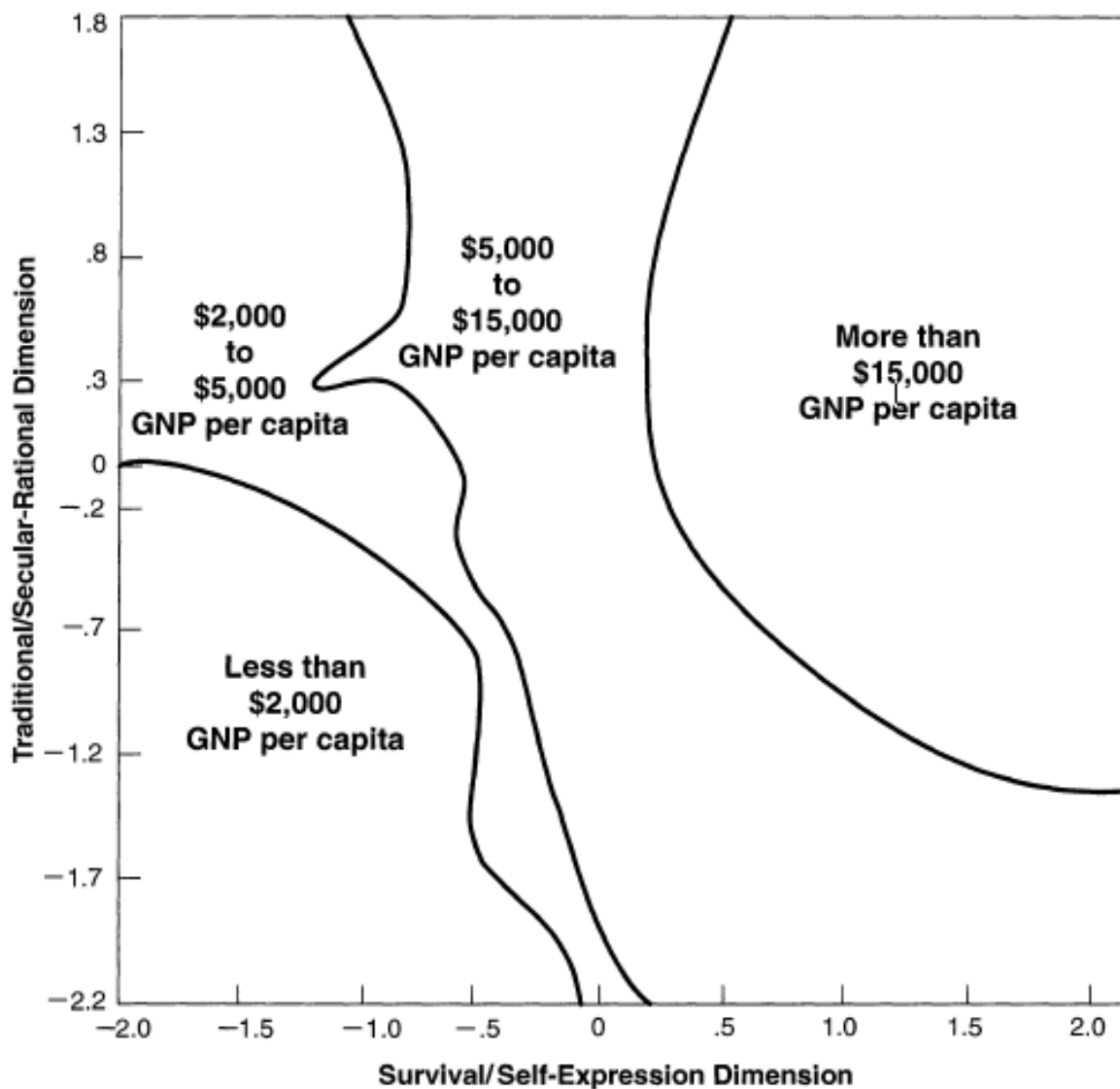

Figure 1. Locations of 65 Societies on Two Dimensions of Cross-Cultural Variation: World Values Surveys, 1990–1991 and 1995–1998

Note: The scales on each axis indicate the country's factor scores on the given dimension. The positions of Colombia and Pakistan are estimated from incomplete data.

Vliv ekonomiky?

Table 4. Standardized Coefficients from the Regression of Traditional/Secular-Rational Values and Survival/Self-Expression Values on Economic Development and Cultural Heritage Zone

Independent Variable	Traditional/Secular-Rational		Survival/Self-Expression	
<i>Ex-Communist zone (= 1)</i>	.424**	(3.10)	-.393***	(-4.80)
Real GDP per capita, 1980	.496***	(3.57)	.575***	(4.13)
Percentage employed in industrial sector, 1980	.216	(1.43)	—	
Percentage employed in service sector, 1980	—		.098	(.67)
Adjusted R ²	.50		.73	
<i>Protestant Europe zone (= 1)</i>	.370**	(3.04)	.232*	(2.24)
Real GDP per capita, 1980	.025	(.19)	.362*	(2.12)
Percentage employed in industrial sector, 1980	.553***	(4.83)	—	
Percentage employed in service sector, 1980	—		.331*	(2.06)
Adjusted R ²	.50		.63	
<i>English-speaking zone (= 1)</i>	-.300**	(-2.65)	.146	(1.48)
Real GDP per capita, 1980	.394**	(3.02)	.434**	(2.56)
Percentage employed in industrial sector, 1980	.468***	(3.98)	—	
Percentage employed in service sector, 1980	—		.319*	(1.93)
Adjusted R ²	.47		.61	
<i>Latin-American zone (= 1)</i>	-.342**	(-3.29)	.108	(.98)
Real GDP per capita, 1980	.195	(1.72)	.602**	(2.97)
Percentage employed in industrial sector, 1980	.448***	(3.94)	—	
Percentage employed in service sector, 1980	—		.224	(1.13)
Adjusted R ²	.51		.60	
<i>African zone (= 1)</i>	-.189	(-1.65)	.021	(.22)
Real GDP per capita, 1980	.211	(1.72)	.502**	(2.81)
Percentage employed in industrial sector, 1980	.468***	(3.79)	—	
Percentage employed in service sector, 1980	—		.320	(1.85)
Adjusted R ²	.43		.59	
<i>South Asian zone (= 1)</i>	.070	(.51)	.212*	(2.08)
Real GDP per capita, 1980	.258*	(2.04)	.469**	(2.90)
Percentage employed in industrial sector, 1980	.542***	(3.87)	—	
Percentage employed in service sector, 1980	—		.455**	(2.63)
Adjusted R ²	.40		.62	
<i>Orthodox zone (= 1)</i>	.152	(1.26)	-.457***	(-6.94)
Real GDP per capita, 1980	.304*	(2.31)	.567***	(4.77)
Percentage employed in industrial sector, 1980	.432**	(3.13)	—	
Percentage employed in service sector, 1980	—		.154	(1.28)
Adjusted R ²	.42		.80	
<i>Confucian zone (= 1)</i>	.397***	(4.15)	-.020	(-.21)
Real GDP per capita, 1980	.304**	(2.83)	.491**	(2.90)
Percentage employed in industrial sector, 1980	.505***	(4.76)	—	
Percentage employed in service sector, 1980	—		.323*	(1.95)
Adjusted R ²	.56		.59	
Number of countries	49		49	

Note: Numbers in parentheses are *t*-values. Reduced Ns reflect missing data on one or more independent variables.

*p < .05 **p < .01 ***p < .001 (two-tailed tests)

Kulturní vlivy?

- Přetrvávají vlivy tradičních kulturních zón
- Modernizační teorie platí, ale jen částečně
- Industrializace = posun k sekularizaci
- Postindustriální svět = postmateriální hodnoty

- Ekonomika nedokáže některé rozdíly zcela vysvětlit
- Kulturní oblasti mají určitou explanační sílu, zřejmě nevymizí zcela
- Náboženské a historické dědictví (postkomunismus, kolonialismus)
- Hranice kulturních zón jsou subjektivní
- Ale zóny mají přesto explanační sílu
- Amerikanizace??

Kulturní vliv podle Ingleharta

- Je tu jasná path-dependency
- Náboženství a historická zkušenost se přenáší do institucí, důvěry mezi lidmi, kultury.
- Hodnoty se mění
- Ale změna není lineární
- Je velmi pomalá
- Kulturní základ je neobyčejně trvalý

Stabilita kulturních vlivů

- Vliv na kognitivní procesy (ne jen na postoje a hodnoty)
- Hluboké psychologické kořeny kulturního vlivu
- Nisbett et al. 2000: porovnávají kulturní vliv na kognitivní procesy v různých civilizacích (Čína a Řecko)
- Kognitivní schopnosti se adaptují na prostředí
- Řecko: individualismus, logika, individuální agency, nezávislost
- Čína: harmonie, holistické vnímání světa, kolektivní agency, dialektika

Nisbett et al. 2000

- Srovnání kognitivních procesů ve starověké a současné Číně a v Řecku/USA
- Systematické rozdíly
  - POZORNOST
  - KONTROLA
  - VYSVĚTLENÍ KAUZALITY
  - LOGIKA A ZKUŠENOST
  - DIALEKTIKA a ZÁKON NEKONTRADIKCE
- Vysvětlení leží v rozdílech v sociální struktuře společnosti (historicky)

Roth et al.: Jerusalem, Lublaň, Pittsburgh, Tokyo

- Komparativní experimentální výzkum
- Sleduje heterogenitu chování mezi populacemi
- Studentské populace
- Opakování her (s ekvivalentem 10 a 30 USD, ve hře žetony)
- UG: nabídka v ekvilibriu méně. než z 1 %, nekonzistentní chování během hry
- Většinou se nabídka blížila středu, nízké nabídky odmítány
- Nejvyšší nabídky: USA a Jugoslávie (není mezi nimi výzhamný rozdíl)
- Acceptance rate je vyšší v Izraeli a v Japonsku
- Větší rozdíly mezi státy než uvnitř jednotlivých vzorků

Cross-cultural differences: ULTIMATUM Oosterbeek, Sloop, van de Kuilen 2004

Table 2. Descriptive statistics by country.

Country	N (1)	Mean offer (2)	Mean reject (3)	IDV (4)	PDI (5)	AUTH (6)	TRUST (7)	COMP (8)	GDP pc (9)	GINI index (10)
Austria	1	39.21	16.10	55	11	-0.05	0.32	6.78	12955	23.1
Bolivia	1	37.00	0.00						1721	42.0
Chile	1	34.00	6.70	23	63	1.10	0.23	5.94	4890	56.5
Ecuador	2	34.50	7.50	8	78				2830	46.6
France	3	40.24	30.78	71	68	-0.15	0.23	5.97	13918	32.7
Germany	1	36.70	9.52	67	35	-1.30	0.38	6.75	11666	30.0
Honduras	1	45.70	23.05						1385	53.7
Indonesia	4	46.63	14.63	14	78				2102	36.5
Israel	5	41.71	17.73	54	13				9843	35.5
Japan	3	44.73	19.27	46	54	-1.58	0.42	5.52	15105	24.9
Yugoslavia	1	44.33	26.67	27	76	-0.65	0.30	7.07	4548	31.9
Kenya	1	44.00	4.00	27	64				914	57.5
Mongolia	2	35.50	5.00						1842	33.2
Netherlands	2	42.25	9.24	80	38	-0.55	0.56	5.60	13281	31.5
Papua New-Guinea	2	40.50	33.50						1606	50.9
Paraguay	1	51.00	0.00						2178	59.1
Peru	1	26.00	4.80	16	64	1.75	0.05	6.54	2092	46.2
Romania	2	36.95	23.50				0.16	7.32	2043	28.2
Slovakia	3	43.17	12.67			-0.55	0.23	6.97	4095	19.5
Spain	1	26.66	29.17	51	57	0.60	0.34	5.70	9802	38.5
Sweden	1	35.23	18.18	71	31	-1.35	0.66	6.78	13986	25.0
Tanzania	4	37.50	19.25	27	64				534	38.2
UK	2	34.33	23.38	89	35	0.10	0.44	6.19	12724	32.6
US East	22	40.54	17.15	91	40	1.11	0.50	6.70	17945	40.1
US West	6	42.64	9.41	91	40	1.11	0.50	6.70	17945	40.1
Zimbabwe	2	43.00	8.50						1162	56.8

Note. IDV is country's score on Hofstede's (1991) individualism index; PDI is country's score on Hofstede's power distance index; AUTH is country's score on Inglehart's traditional/secular-rational dimension (higher values signify more respect for authority); TRUST is percentage in country's population saying that most people can be trusted (World Values Survey); COMP is country's score on 1-10 scale on statement that competition is good (World Values Survey). GDP per capita closest to 1990 (World Bank); Gini index is for income of households per capita for all areas and all populations closest year to 1990 (UNDP World income inequality data base).

Cross-cultural differences: ULTIMATUM

Oosterbeek, Sloop, van de Kuilen 2004

Table 3. Determinants of offered shares.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Year	-0.153 (0.158)	-0.146 (0.162)	-0.167 (0.154)	-0.114 (0.168)	-0.169 (0.159)	-0.252 (0.175)
100 * Pte/GDP per capita	-0.329** (0.161)	-0.484** (0.216)	-0.326** (0.164)	-0.303** (0.142)	-0.292** (0.144)	-0.434** (0.195)
Strategy method	2.289* (1.232)	3.144** (1.518)	2.029 (1.312)	2.837** (1.191)	2.325* (1.307)	2.676* (1.367)
First/single round	2.872* (1.478)	3.487** (1.493)	2.930* (1.535)	3.735** (1.411)	2.688 (2.042)	2.505 (1.631)
Economics students	-0.464 (1.346)	1.147 (1.699)	-0.213 (1.583)	-0.592 (1.259)	-0.576 (1.368)	1.447 (1.373)
Europe East		3.435 (2.637)				
Europe West		-0.105 (1.875)				
Israel		0.999 (2.833)				
Asia		2.898 (1.834)				
South America		1.950 (3.143)				
Africa		3.866 (2.433)				
US West		2.365 (1.661)				
US East		reference				
IDV			0.006 (0.031)			
PDI			0.034 (0.040)			
AUTH				-1.562** (0.743)		
TRUST					1.504 (8.151)	
COMP					0.474 (1.248)	
GDP per capita/100						-0.015 (0.010)
Gini index						0.093 (0.088)
Constant	40.958** (3.164)	37.851** (3.596)	39.055** (4.380)	40.389** (3.170)	39.148** (5.522)	39.512** (3.931)
R-squared	0.1423	0.2089	0.1479	0.1827	0.1442	0.1815
# studies	75	75	75	75	75	75

Note. Mean values (see Tables 1 and 2) were imputed for missing values of explanatory variables. Studies are weighted with number of pairs. Robust standard deviations in parentheses; **/* indicates significance at the 5/10% level.

Table 4. Determinants of rejection rates.

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Year	-0.507 (0.373)	-0.327 (0.403)	-0.377 (0.387)	-0.473 (0.370)	-0.551 (0.424)	-0.489 (0.372)
100 * Pie/GDP per capita	-1.019** (0.239)	-1.009** (0.208)	-1.022** (0.238)	-1.003** (0.233)	-0.973** (0.216)	-1.194** (0.276)
Strategy method	12.611** (3.422)	13.724** (3.684)	11.727** (3.504)	12.800** (3.498)	12.970** (3.760)	12.512** (3.707)
First/single round	-2.562 (2.498)	-1.505 (3.552)	-2.220 (2.645)	-2.114 (2.735)	-3.004 (3.385)	-1.870 (3.072)
Economics students	1.345 (3.036)	7.797 (7.419)	4.826 (4.861)	1.361 (3.059)	0.943 (3.777)	5.541 (4.941)
Offered share	-0.491** (0.228)	-0.541** (0.188)	-0.484** (0.224)	-0.512** (0.237)	-0.495** (0.236)	-0.547** (0.220)
Europe East		0.938 (4.671)				
Europe West		-0.462 (3.223)				
Israel		3.293 (6.892)				
Asia		12.981** (7.487)				
South America		0.156 (8.465)				
Africa		5.939 (7.812)				
US West		-7.042** (2.767)				
US East		Reference				
IDV			-0.058 (0.079)			
PDI			0.060 (0.087)			
AUTH				-0.827 (1.396)		
TRUST					3.696 (13.842)	
COMP					0.449 (1.945)	
GDP per capita/100						-0.033 (0.025)
Gini index						0.026 (0.151)
Constant	44.070** (13.802)	35.731** (15.735)	40.140** (14.044)	44.286** (14.256)	42.401** (14.321)	44.945** (13.806)
R-squared	0.3411	0.4826	0.3644	0.3437	0.3421	0.3603
# studies	66	66	66	66	66	66

Note. Mean values (see Tables 1 and 2) were imputed for missing values of explanatory variables. Studies are weighted with number of pairs. Robust standard deviations in parentheses; **/* indicates significance at the 5/10% level.

In search of Homo Economicus (Henrich et al. 2001)

- Komparativní experimentální studie
- 12 zemí, 5, kontinentů, 15 společenství
- Ultimatum, Public Good
- Odklon od teoretického modelu, odklon od výsledků v západních společnostech
- Vysoká heterogenita mezi skupinami
- Homogenita ve skupinách

In search of Homo Economicus

- Rozdílné společnosti
  - sběrači
  - slash and burn
  - nomádští pastevci
  - stálé zemědělské společnosti

Figure 1. Locations of the 15 small-scale societies.

TABLE 1—THE ULTIMATUM GAME IN SMALL-SCALE SOCIETIES

Group	Country	Mean offer ^a	Modes ^b	Rejection rate ^c	Low-offer rejection rate ^d
Machiguenga	Peru	0.26	0.15/0.25 (72)	0.048 (1/21)	0.10 (1/10)
Hadza (big camp)	Tanzania	0.40	0.50 (28)	0.19 (5/26)	0.80 (4/5)
Hadza (small camp)	Tanzania	0.27 (38)	0.20 (8/29)	0.28 (5/16)	0.31
Tsimané	Bolivia	0.37	0.5/0.3/0.25 (65)	0.00 (0/70)	0.00 (0/5)
Quichua	Ecuador	0.27	0.25 (47)	0.15 (2/13)	0.50 (1/2)
Torguud	Mongolia	0.35	0.25 (30)	0.05 (1/20)	0.00 (0/1)
Khazax	Mongolia	0.36	0.25		
Mapuche	Chile	0.34	0.50/0.33 (46)	0.067 (2/30)	0.2 (2/10)
Au	PNG	0.43	0.3 (33)	0.27 (8/30)	1.00 (1/1)
Gnau	PNG	0.38	0.4 (32)	0.4 (10/25)	0.50 (3/6)
Sangu farmers	Tanzania	0.41	0.50 (35)	0.25 (5/20)	1.00 (1/1)
Sangu herders	Tanzania	0.42	0.50 (40)	0.05 (1/20)	1.00 (1/1)
Unresettled villagers	Zimbabwe	0.41	0.50 (56)	0.1 (3/31)	0.33 (2/5)
Resettled villagers	Zimbabwe	0.45	0.50 (70)	0.07 (12/86)	0.57 (4/7)
Achuar	Ecuador	0.42	0.50 (36)	0.00 (0/16)	0.00 (0/1)
Orma	Kenya	0.44	0.50 (54)	0.04 (2/56)	0.00 (0/0)
Aché	Paraguay	0.51	0.50/0.40 (75)	0.00 (0/51)	0.00 (0/8)
Lamelara ^e	Indonesia	0.58	0.50 (63)	0.00 (3/8)	0.00 (4/20)

Note: PNG = Papua New Guinea.

^a This column shows the mean offer (as a proportion) in the ultimatum game for each society.

^b This column shows the modal offer(s), with the percentage of subjects who make modal offers (in parentheses).

^c The rejection rate (as a proportion), with the actual numbers given in parentheses.

^d The rejection rate for offers of 20 percent or less, with the actual numbers given in parentheses.

^e Includes experimenter-generated low offers.

In search of Homo Economicus

- Teorii neodpovídá žádná společnost
- Nejnižší nabídky = v průměru 25 %
- Velké rozptyly
- Velké rozdíly v nabídkách i odmítnutí
- Vysvětlující proměnné: benefity z kooperace a integrace trhu
- Jasně kulturní vlivy
  - Individuální konzistentnost (Orma a harambee aka public goods)
  - Skupinová konzistentnost
  - Kontextuální vlivy a stabilita
  - Neoptimální strategie

Kulturní vlivy

- Kulturní vlivy a společenské normy nelze ignorovat
- Dostáváme se zpět k debatě o evoluční dispozici vs. sociální normě
- Vliv obojího, pravděpodobně se sociální normy také vyvíjí jako adaptace dané společnosti na společensko-politické prostředí
- Kulturní vlivy jsou hluboce zakořeněné, stabilní, mění se pomalu
- Obezřetnost při interpretaci
- Obezřetnost při hodnocení stavu poznání (tzv WEIRD studenti?)